

Pokus o teze o civilní interpretaci na kurz SČEDu 1962 [1962]

1. Civilní interpretace není jen nějaký tlumočnický požadavek, důraz na moderní formy zvěstování, solidaritu s moderním člověkem, snaha promítnout motivy evangelia do všedních lidských problémů, lidských vztahů. Civilní interpretací je sama inkarnace: Slovo se stalo tělem. Proto základním motivem je důraz na celý život, jednání, celou lidskou existenci Ježíše Nazaretského. Tato skutečnost se mocně projevila v Ježíšově učení: zde najdeme silné tendence i slovy vyjádřit základní skutečnost: jde o tento svět, jde o tento život, o skutečné lidi, kteří jsou mi postaveni do cesty, jde o to jednat, jde o výsledek, o skutečnou poslušnost. Nikoliv už jen o plnění předpisů, duchovní postoj, odbytí „náboženských povinností“, přípravu pro posmrtný život. Tato tendence je zřejmá zvláště v polemikách s judaismem, v podobenstvích a kázání na hoře.

2. Druhým silným motivem civilní interpretace je eschatologie, skutečnost že Ježíšovým příchodem, jeho dílem byla „nastartována nová epocha“ (J. Trojan) – a že je před námi její dotváření a dotvoření. Toto dílo probíhá v našich dějinách – je patrné v evropských dějinách, v mohutném náporu demythologizačním, osvobození (osvobozování) lidského ducha od mýtů, pasivity, poddanosti, otročení. Svět se začíná jevit jako stvoření, určené lidskému úsilí, lidské tvořivosti, život jako úkol, jako radostný úděl – nikoliv jako trest, zkouška, provizorium, mámení smyslí, jako je tomu v mimokřesťanských náboženstvích a jak se to projevuje ve zpotvořeném historickém křesťanství. Tento eschatologický pohled znamená: vidět pozitivně moderní dobu s její technikou, vědou, sjednocovací m úsilím, vidět očima víry postup Ježíšova díla (uskutečňování Ježíšova programu) v dějinách, vidět očima víry celou přírodu, nově vidět úlohu přírodní vědy i celou oblast techniky. Zbavit (zbavovat) ovšem i techniku, vědu, lidské úsilí v dějinách „pokrok“ falešného mýthu, jímž jej opřádá odpad moderního myšlení, žurnalisté druhého řádu, popularizátoři, „kulturní“ „filosofové“, někteří umělci atd.

3. Kázat modernímu člověku neznamena usnadňovat mu přijetí nějakého výtahu evangelia, snadnoučkého náboženství všedního dne, ale uvádět ho do skutečné, živé problematiky, skutečného života svědectvím o Ježíšově příchodu a jeho dílu, konaném dnes mezi námi i minulých 2. 000 letech. Jde o novou interpretaci – zápas o živou aplikaci, postihující dnešní skutečnosti. Není to „ulehčení“ přijetí, je to (zprvu) úzká cesta: na rozdíl od široké cesty náboženské interpretace, vedoucí do zahynutí. Nejde o lacinou milost, ale o milost drahou, dávající sílu do nejtěžších zápasů moderního života, dnešního světa. Moderní slovník, nové představy, aktuální příměry, nové formy jsou důležité, patří nerozlučně k věci, nesmí však být považovány za to hlavní a jediné.

4. Církev je nutno přetvořovat, vidět odumírání starých forem a nevázat na ně (nesvazovat s nimi) úsilí o novou orientaci. Vytvářet

[další text chybí – pozn. red.]